

4. Особистість у розвитку: психологічна теорія і практика : монографія / за ред. С. Д. Максименка, В. Л. Зливкова, С. Б. Кузікової. Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2015. 430 с.
5. Про правовий режим воєнного стану: Закон України № 389 від 12.05.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
6. Федоренко О. І. Напрями національно-патріотичного виховання поліцейських під час навчання у ЗВО МВС України. *Проблеми сучасної поліцейстики* : тези доп. наук.- практ. конф. (м. Харків, 20 квіт. 2022 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внут. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 320 с.
7. Швець Д. В. Формування особистості працівника поліції в умовах трансформаційного суспільства. *Шлях успіху і перспективи розвитку* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 20 листоп. 2020 р.). Харків : ХНУВС, 2020. С. 40–42.

Одержано 28.02.2023

УДК 159.9

Михайло Володимирович БУТЕНКО,

аспірант Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1800-2410>

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Розглянуто фактори впливу на формування особистості працівника поліції. Зазначено необхідність постійного усестороннього розвитку, самовдосконалення, підвищення інтелектуального та культурного рівня поліцейського. Визначено позитивний вплив соціального та емоційного інтелекту як на особистісний розвиток поліцейського, так і на підвищення його професійної успішності.

Ключові слова: особистість, особистість поліцейського, розвиток особистості, професійна успішність.

Особистість людини формується упродовж всього життя під впливом різноманітних факторів. В психології відсутнє загально прийняте визначення поняття «особистість». Аналіз визначень поняття «особистість» дозволяє виділити дві загальні риси. Перша, це соціальні властивості індивіда, тобто сукупність соціально значущих рис, які утворилися в процесі взаємодії особи з іншими людьми, результатом чого особистість стає суб'єктом праці, пізнання і спілкування. Друга риса базується на тому, що особистість інтегрує в собі всі психічні стани і властивості. Так, М.М. Фіцула вважає, що під поняттям «особистість» слід розуміти людину, соціального індивіда, який поєднує у собі риси загальнолюдського, суспільного значущого та індивідуального-неповторного [1].

В процесі розвитку особистості беруть участь макросоціосередовище, мікросоціосередовище, виробнича діяльність та інші соціальні взаємодії. Формування особистості відбувається постійно. У той же час є певні особливості, що стосуються першочергово формування відповідних складових особистості людини, які в подальшому є важливими факторами у її становленні і, зокрема, обранні професії поліцейського.

На нашу думку, у формуванні особистості поліцейського важливу роль відіграє прагнення оволодіти професією поліцейського та отримання відповідних вмінь, знань та навичок необхідних для подальшої їх реалізації у професійній діяльності, а також прагнення справедливості, підтримки правопорядку, побудови правової держави та дотримання правової поведінки щодо себе та інших.

Відповідно до Закону України «Про Національну поліцію України «Служба в поліції є державною службою особливого характеру, яка є професійною діяльністю поліцейських з виконання покладених на поліцію повноважень» [2]. У той же час, стаття 18 зазначеного Закону визначає обов'язки поліцейського, основними з яких є неухильне дотримання законів, актів та нормативно правових документів, професійне виконання своїх службових обов'язків, необхідність поважати та не порушувати права і свободи людини [2].

Професійна діяльність поліцейського пов'язана із постійною взаємодією з іншими громадянами. Ця взаємодія відбувається з різними категоріями людей, найчастіше з тими, котрі порушують правопорядок. Поліцейські зіштовхуються із постійним напруженням як фізичного, так і емоційного плану, різноманітними стресовими ситуаціями, які відповідно певним чином впливають на особистість працівника поліції. Досить часто такий вплив має суперечливий характер і негативно позначається на подальшому розвитку особистості поліцейського в його професійній діяльності, результатом чого є зниження ефективності, якості та успішності роботи поліцейського.

Необхідно відмітити також досить великі вимоги суспільства до особистості поліцейського. Поліцейський сьогодні повинен не лише мати високий рівень знань з юриспруденції, вміти їх використовувати на практиці, ефективно розв'язувати різноманітні конфліктні ситуації, але й мати певні особистісні якості, адже щодня він спілкується та надає професійну допомогу багатьом громадянам.

Професія поліцейського відноситься до категорії «людина – людина», тому успішність професійної діяльності поліцейського потребує усестороннього розвитку, самовдосконалення, підвищення інтелектуального та культурного рівня. Особливо це стосується емоційно-вольової та соціально-комунікаційної сфер, що передбачає, на нашу думку, необхідність приділити увагу таким здібностям особистості, як емоційний та соціальний інтелект.

Як зазначають більшість дослідників, особистість, яка має гарно розвинуті здібності соціального та емоційного інтелекту, здатна досягати більшого успіху у своїй професійній діяльності, кар'єрному зростанні та інших сферах свого життя. Ці дві здібності особистості є досить важливими складовими професійної успішності поліцейського, оскільки вміння керувати власними емоціями та поведінкою, протистояти маніпуляціям зі сторони інших у поєднанні зі знаннями та навичками дозволять поліцейському успішно та професійно діяти у ситуаціях соціальної взаємодії. Розвиток цих здібностей дозволяє не лише ефективно та успішно взаємодіяти із іншими, а й ефективно протидіяти негативним факторам, які впливають на формування особистості. Особливо це стосується негативних емоційних станів, які виникають під час перебування поліцейського в екстремальних ситуаціях.

Відповідно, розвиток емоційного та соціального інтелекту є важливими для поліпшення успішності професійної діяльності працівника поліції та забезпечують гармонійний розвиток його особистості.

Список бібліографічних посилань

1. Фіцула М.М. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів вищої освіти. 3-тє вид. перероб. І доп. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. 232с.
2. Про Національну поліцію: Закон України від 20.08.2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2015. № 40-41, ст.379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 10.02.2023)

Одержано 18.02.2023

УДК 378.091.3:159.9

Юрій Юрійович МУРЗА,

здобувач вищої освіти факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-8165-6891>

ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ ПРАВООХОРОНЦЯ

Розглянуто особливості формування правової культури особистості правоохоронця. Описана структура правової культури особистості правоохоронця.

Ключові слова: *правоохоронець, професійна компетентність, правова культура правоохоронця.*

Сучасні вимоги, що пред'являються до професійної підготовки правоохоронців, передбачають досягнення кінцевого результату, в якості якого розглядається сформованість у людини